

Sygn. akt I PK 133/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa D.G.
przeciwko X. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
(poprzednia N. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.)
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 września 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w Ł.
z dnia 5 kwietnia 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 1800 zł (tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. wyrokiem z dnia 5 kwietnia 2016 r. oddalił apelację powoda D.G. od wyroku Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 13 listopada 2015 r. oddalającego powództwo przeciwko X. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. (poprzednio N. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł.) o wynagrodzenie oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji o braku podstaw do zastosowania w sprawie prawa francuskiego i w konsekwencji

wyrównania wynagrodzenia za pracę powoda do poziomu płacy minimalnej obowiązującej we Francji w związku wykonywaniem przez powoda pracy kierowcy międzynarodowego na terenie Francji w ramach zatrudnienia w polskiej firmie X. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P.. Z poczynionych ustaleń wynikało, że pracę za granicą powód wykonywał w ramach swoich obowiązków służbowych, podatki i inne obciążenia publiczne uiszczał w Polsce, nie wykazał, aby w spornym okresie centrum jego interesów życiowych znajdowało się we Francji. Uwzględniając wolę stron co do określenia miejsca wykonywania pracy (obszar całej Europy) oraz sposób wykonywania pracy przez powoda, brak było podstaw do przyjęcia jakiegokolwiek delegacji powoda do pracy na terytorium innego państwa, a w szczególności na terytorium Francji. Tym samym wykluczone jest stosowanie dla oceny zasadności spornego roszczenia przepisów innego państwa. W ocenie Sądu Okręgowego, nie zasługiwał na uwzględnienie podnoszony przez powoda zarzut naruszenia art. 8 k.p. przez to, że N. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością będąc spółką córką francuskiej firmy D. S.A., wykorzystując słabszą pozycję pracownika w ramach umowy o pracę, ukształtowała ją tak, by „ukryć jego oddelegowanie” i czerpać z tego korzyści niemające podstawy prawnej. Powód nie udowodnił bowiem żadnych przesłanek mogących potwierdzać rzeczywiste oddelegowanie go do pracy we Francji. Zwłaszcza, że w ramach zatrudnienia wykonywał przewozy drogowe na obszarze wielu państw europejskich. Sąd Okręgowy podniósł, że za pracę kierowcy międzynarodowego powód otrzymywał od pozwanego pracodawcy nie tylko wynagrodzenie zasadnicze, ale również przewidziane prawem dodatki kompensujące zwiększone wydatki na wyżywienie, noclegi lub inne usprawiedliwione potrzeby wynikające z odbywania zagranicznych podróży służbowych. Skoro wynagrodzenie to spełniało wyznaczone standardy, to nie sposób uznać, że nie miało charakteru godziwego, gdyż nie odpowiadało zarobkom kierowców francuskich.

Powód zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną w części dotyczącej wynagrodzenia za miesiące październik – grudzień 2011 r. w kwocie 19.046,39 zł. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w tej części i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku przez zasądzenie na jego rzecz wynagrodzenia zgodnie z

żądaniem pozwu, a w obu przypadkach o zasądzenie od pozwanej na rzecz skarżącego kosztów postępowania za obie instancje oraz kosztów postępowania kasacyjnego, a także o rozpoznanie skargi kasacyjnej na rozprawie oraz o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów, które Sąd drugiej instancji pominął w związku z przyjęciem, że zostały sprekludowane w świetle art. 381 k.p.c.

W skardze kasacyjnej zarzucono naruszenie prawa materialnego oraz procesowego, a mianowicie:

1) art. 8 k.p. przez jego niezastosowanie i oddalenie apelacji, podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego wskazuje, że postępowanie pozwanej wykorzystujące słabszą pozycję skarżącego jako pracownika, stanowiące w istocie obejście prawa, jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, w tym w szczególności z zasadą sprawiedliwości społecznej i jako takie nie powinno zasługiwać na ochronę, a tym samym jego roszczenie powinno zostać uwzględnione, nawet mimo wystąpienia ewentualnych niedoskonałości w zakresie inicjatywy dowodowej po jego stronie, wynikających z ewidentnych trudności dowodowych, z jakimi musiał się zmierzyć będąc słabszą stroną stosunku pracy i procesu;

2) art. 78 § 1 k.p. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, jako że prawo do godziwego wynagrodzenia sformułowane w art. 13 k.p. należy do podstawowych zasad prawa pracy, a godziwe wynagrodzenie za pracę to wynagrodzenie odpowiednie, właściwe, słuszne, rzetelne, uczciwe, zważywszy, iż diety z tytułu podróży służbowej nie są składnikiem wynagrodzenia a jedynie stanowią dodatek z tytułu zwiększonych kosztów ponoszonych przez pracowników;

3) dyrektywy 96/71/WE z dnia 16 grudnia 1996 r. (Dz. Urz. WE L 18) oraz implementujących tę dyrektywę postanowień francuskiego kodeksu pracy, a to artykułów od L 1261-1 do R 1264-3 zamieszczonych w tytule VI „Pracownicy oddelegowani tymczasowo przez przedsiębiorstwo nie mające siedziby we Francji” przez jego niezastosowanie, podczas gdy prawidłowa analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosków, że przepisy te winny znaleźć zastosowanie w stosunku do skarżącego, który jako pracownik pozwanej został przez nią oddelegowany do pracy we Francji;

4) art. 381 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. i art. 224 k.p.c. przez błędne zastosowanie i pominięcie wniosków dowodowych skarżącego w postaci wymienionych w skardze dokumentów oraz dowodów z zeznań świadków, podczas gdy ocena okoliczności sprawy wskazywała, że dowody te mogą mieć istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, natomiast art. 381 k.p.c. nie nakazuje Sądowi drugiej instancji obligatoryjnego pominięcia dowodów zgłoszonych przez stronę na etapie postępowania apelacyjnego, dając temu Sądowi jedynie możliwość pominięcia dowodu, która to możliwość nie powinna jednak przysłańać Sądowi samego waloru istotności wniosku dowodowego zgłoszonego na etapie postępowania apelacyjnego dla rozstrzygnięcia danej sprawy oraz konieczności wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy;

5) art. 232 zdanie drugie k.p.c. przez niedopuszczenie z urzędu dowodów zmierzających do wykazania, że skarżący w spornym okresie wykonywał stale pracę na obszarze Francji oraz że pozwana, jako spółka córka N.. z siedzibą we Francji, miała ze spółką matką zawarte porozumienie, którego celem było faktyczne czasowe oddelegowywanie pracowników z Polski celem świadczenia usług na rzecz spółki matki, tj. N.. z siedzibą we Francji w taki sposób, aby doszło do ominięcia prawa i w konsekwencji do wypłaty pracownikom z Polski (w tym i skarżącemu) wynagrodzenia mniejszego, aniżeli należne, podczas gdy skarżący, jako słabsza strona procesu, borykał się z ewidentnymi trudnościami dowodowymi, wobec czego Sąd powinien był skorzystać z możliwości dopuszczenia w takiej wyjątkowej sytuacji dowodów z urzędu;

6) art. 194 k.p.c. przez jego niezastosowanie i odmowę przyjęcia wniosku o przypozwanie do sprawy firm grupy D., ul. P., w B. , France jako bezzasadnego, w sytuacji, gdy pozwana jest firmą „córką” (100% udziałów) wobec N., która działa w sposób sprzeczny z francuskim prawem pracy przez zatrudnianie pracowników z Polski za pośrednictwem przedsiębiorstwa pozwanej celem zmniejszania kosztów wynagrodzenia minimalnego w spółce francuskiej.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na oczywiste uzasadnienie skargi, „skoro Sąd drugiej instancji dokonał rażących naruszeń, zarówno prawa materialnego, jak i przepisów postępowania, co skutkowało wydaniem przez Sąd nieprawidłowego wyroku”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od skarżącego na jej rzecz kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się, jak wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, z przesłankami rozważanymi przez ten Sąd podczas tzw. „przedsądu”, a więc na posiedzeniu, którego przedmiotem jest przyjęcie lub odmowa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki te określone są w art. 398⁹ § 1 k.p.c. i tylko one podlegają badaniu w tej fazie postępowania, a przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje wtedy, gdy zachodzi choćby jedna z nich. Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania winno zatem koncentrować się na wykazaniu istnienia takiej przesłanki, przy czym treść tego uzasadnienia nie może być dowolna, bo konieczne jest oparcie jej na argumentacji jurystycznej. Pozostaje to w ścisłym związku z modelem skargi kasacyjnej, w którym rozpoznanie skargi następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie skarga opiera się na przesłance oczywistego uzasadnienia skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Jeżeli przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest twierdzenie skarżącego, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to stosownie do dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego konieczne jest nie tylko powołanie się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazanie, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że

rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy juretycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Skarżący jest w tym zakresie zobowiązany do sformułowania w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania odpowiednich wywodów potwierdzających tę okoliczność, a należy pamiętać, że o oczywistości naruszenia prawa możemy mówić jedynie, gdy w rozpoznawanej sprawie doszło do sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 2013 r., III SK 43/12, LEX nr 1331343 oraz z dnia 8 października 2015 r., IV CSK 189/15, LEX nr 1844092 oraz powołane tam orzeczenia). Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu

drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171), a o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860).

Wniesiona skarga kasacyjna nie spełnia wymienionych wyżej warunków, ponieważ we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ani w jego uzasadnieniu skarżący nie odwołuje się do żadnych przepisów, których naruszenie miałoby mieć postać naruszania kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka, a ponadto brak jakiegokolwiek wyводу prawnego na poparcie twierdzenia o oczywistej zasadności skargi poza wielostronicowym przytoczeniem stanu faktycznego sprawy, którego ewentualna ocena wymagałaby kolejnej weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.) oraz przekreśla tezę o rzekomo oczywistej zasadności wniesionej skargi kasacyjnej.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.